

A lap szellemi részét illető közlemények a lap szerkesztőségéhez intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10— K.
Félévre . . . 5— K.
Negyedévre . . . 2-50 K.
Egyes szám ára 20 fill.

GYERGYÓ

A szerkesztésért felelős: Sándory Mihály. Főmunkatárs: Dr. Novák Albert. — Megjelenik vasárnap reggel.

HIRDETMÉNYEK DÍJA:
1 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 30 fill.

Nyilttér
soronként 50 fillér.

Hirdetéseket a kiadóhivata
vesz fel.

Törvényhatósági közgyűlés.

November 30-ik napján leggyé-
nőbb érdeklődés mellett tartotta tör-
vényhatóságunk közgyűlését.

A közgyűlés részvétlenség miatt
a kitűzött kilenc óra helyett csak tíz
órákor volt megnyitható, jóllehet nem
kisebb dolgról volt szó, mint az ural-
mon levő Wekerle-kormány üdvöz-
léséről.

A csiki részeknek alig egy-két
képviselője volt jelen a hivatalnokok
leszámításával; a gyergyói részek szin-
tén alig voltak képviselve és akik
jelen voltak, azt figyelték, vajjon Vákár
P. Arthur felebbezése az öt megrovás-
ban részesítő városi képviselőtestületi
határozat ellen meghozza-e felebbező-
nek tisztára mosását.

Napirend előtt Péterfi Lőrinc
szárhegyi plebános a közéletmezés
nyomorúságait sorolja fel, mert Csik-
vármegye a szesz, cukor, kávé, rizs
stb. ellátás terén leghátul áll és a bajok
orvoslását sürgeti.

A jogos és alapos panasz azonban
felszólalót nem készítette arra, hogy a
Wekerle-kormányt üdvöző állandó
választmányi javaslatnál ugyanezen
sérelemeket felhozza és azzal kapcsola-
tosan mutasson rá, hogy a kormány
Csikvármegye élelmezésén nem javított,
hanem rontott. Olyan állapotokat ter-
emtetett most gazdasági termények
beszedése után közvetlenül, amilyen
élelmezési nyomorúságok az előző
kormány idejében az év március, áp-
rilis és május hónapjaiban sem voltak.

Aratás után, november hónapban
már lisztet nem kapunk. Tengeritörés
után egy szem tengerink nincs. Ha
van sertésünk, hizlálásához sem ten-
gerivel, sem árpával nem rendelkezünk.
Tejelő teheneink vagy sertéseink, hiába
van a malmokban örölt szemes termé-
nyeknek korpája, abból egy fuvást
nem látnak.

Kávéhiányról nem beszélünk, mert
— amint beszélük — bőven van, csak
annyi a hiba nem a kréta körül, ha-
nem a kávé körül, hogy kilogram-
monként — oh jámbor olvasó, nehogy
a fejedet megfogni elmulaszd! — nem
száz, nem kétszáz, hanem háromszáz
koronáért.

Egyéb ilyen ár mellett bőségesen
található élelmiszerekről nem beszél-
ünk, mert a kormányban bizakodó
uraknak eszükbe juthat, hogy Magyar-
ország kormányának népei boldogítá-
sára nemcsak az általános titkossal
kell szolgálnia, hanem áraknak fölfelé
repülését népei életének biztosítása
végett végre megállítania kötelességé-
ben állana legalább most már, a vá-
lasztójog megcsinálásával egyidejűleg.

A választójog megcsinálása ugy-
látszik, mindent megelőz. Ugylátszik,
míg ez meglesz, addig az élelmisze-
rekkal való ellátással bármi történhetik,
főleg az ipari cikkeknek árai akár az
égig mehetnek.

Ilyen állapotok mellett csakugyan
eljöhet az idő, hogy a választójognak
csinálóját megcsinálhatja ugyan a vá-
lasztójogot, de már nem lesz, aki sza-
vazatát leadja.

Pedig ugy-e, nekünk először en-
nek a terhes élet fentartásának bizto-

sítása kell, azután majd szavazhatunk.

Ezek a gondolatok azonban senkit
felszólalásra a bizalommal kapcsola-
ban nem készítettek és a közgyűlés a
kormányt kitüntető bizalmáról bizto-
sította.

Nem sok tag volt jelen a közgyű-
lésen, de egyik-másik tag a Janus-
arcának most másik felét fordítva előre,
olyan hangosan helyeselgetett, hogy
arra hivatottak helyeselgető hangját
okvetetlenül meghallják, nehogy a most
sugdosva beszélt állásosztogatásokból
kifelejtődjenek.

Módkban lesz ezekről még be-
szélnünk, azonban annyit már most
mondhatunk, hogy az osztozkodáshoz
várják haza azokat, kik a hazánkért
folyó harcokban résztvesznek. Mert
arra, hogy a valóban méltókat meg-
illető állásoktól elzárják, joguk nincs,
de ez az illendőség mértékén is alul van.

Ezek voltak az általános jellem-
vonások, melyek mellett a közgyűlés
a tárgysorozatban leírt tárgyakat rövi-
desen letárgyalta.

Jelentősebb esemény még a Vákár
P. Arthurt megróvó városi képviselő-
testületi határozat tárgyalásánál sem
történt.

Élénk feltűnést keltett dr. Balás
Elek ügyvédnek ez ügyben tett ama
kijelentése, hogy midőn Vákár P.
Arthurt a Romániából beszerzett ten-
gerinél való szerepléséért Gyergyó-
szentmiklós város képviselőtestülete
megróta, nem volt elfogulatlan.

A megtámadott képviselőtestület-
nek dr. Balás Elek tagja volt, a köz-
gyűlésen tudomásunk szerint egy időre
megjelent volt és még sem állott elő,
hogy az általa állított elfogultságot
más meggyőződésre bírja.

Tudjuk már, hogy vádja élénk
visszatetszést szült a város képviselő-
testület előtt az egész városban, mert
a Vákár P. Arthurt elítélő határozat
meghozatalánál pártkülönbség nélkül
mindenki meggyőződése szerint járt el.

Az újabb vizsgálat, melyről ké-
sőbb beszélünk, nem fog javítani fe-
lebbező helyzetén.

Amit vártunk, bekövetkezett.

Területére korlátozott jogánál fogva
nem állott városunknak módjában,
hogy a vidéknek eladott tengeri nye-
reségéért felelősségre vonja a szerep-
lőket. Most azonban a törvényhatóság
előtt tisztázott lesz, hogy a romániai
Népbankoktól átvett ama tengerin,
melyet a vidék lakosságának is ön-
költségi áron kellett volna átadniok,
magyaranyu nyereszkesedés történt.

A szellőztetés tehát az ügynek nem
árt, de képviselőtestületnek *felülbírálat*
nelkül áll jogában tagjai működését
bírálat alá venni.

A közgyűlés ezután rövidesen be-
fejeződött és mindenki otthonába tért,
gondolkozván azon, hogy mit is hoz-
hatott nekünk jót a magát demokrati-
kusnak nevező kormány.

— **Határaink védelme.** Csikvármegye
legutóbbi közgyűlésén igen helyes, tágabb körben
is megszivlelendő indítvány hangzott el hatá-
raink miként való megvédéséről. A múlt évi
ellenséges betörés számos példáját nyújtotta,
mennyire veszedelmes hazánk határain megbiz-
hatatlan elemek megtűrése. A kormány feladata

ugyan az arról való gondoskodás, hogy a határ-
szélen csak kipróbált, megbízható lakosság fog-
lalhasson helyet, de a helyi hatóságok és érde-
keltségek is a cél minél sikeresebb elérésében
hathatósan közreműködhetnek.

A közgyűlésen Szabó György gyergyói
kerületi főesperes vázolta az oláh betöréskor
tapasztaltakat, indítványozta, hogy a vármegye
tulajdonát képező havasi javak keretében tör-
ténő eladásoknál, bérleteknél ne csak fiskális
szempontok legyenek irányadók, hanem első
sorban arra fordítassék kellő figyelem, hogy a
vevők vagy bérlők a hazának hű, megbízható
fiai legyenek. Ugyanezek a szempontok legyenek
irányadók a községek és közbirtokosságok előtt is.

A közgyűlés az indítványt általános he-
lyesléssel fogadta és magáévá tette.

A Monarchia békeprogramja.

Czernin békebeszéde.

Annexió nélküli békéről tárgyalunk.

A mióta a világháború tart, most először
állott módjában a monarchia külügyi kormányá-
nak alkotmányos forum előtt nyilatkoznia. Czernin
gróf exozéja, mit a delegációban tartott, a
háboru előzményeiről és okairól szóló beszédében
világos okfejtéssel állapítja meg ellenségeink
felelősségét. Békecéljainkról szólva pedig hatá-
rozottan állapítja meg, hogy mi annexiómentes
békét akarunk, mely fejlődésünket biztosítja;
Oroszországgal is ilyen békéről tárgyalunk, de
ezen program mellett csak addig állunk, míg
ellenségeink is ezt kívánják. Jó lesz ezt ellen-
ségeinknek megjegyezniök.

Czernin külügyminiszter december 4-én
délután a delegációban tartott exozében ezeket
mondotta:

A legutolsó delegáció óta világtörténelmi
események történtek. A Monarchia szövetsége-
seivel együtt a tuleróvel szemben legyőzetlenül
áll. Részletesen vázolta a világháboru kitérésé-
nek előzményeit, megemlékezett két volt szövetsé-
gesünk árulásáról és két új szövetsége-
sünkről: Bulgáriáról és Törökországról. Olasz-
ország és Románia szörnyű árban fizették
meg árulásukat. Csapataink mindkét állam ter-
ületén mélyen benn vannak. Az olaszok száze-
rezek életével fizették meg árulásukat és új
szövetségeseink bizonyára nem bánták meg
hozzánk való csatlakozásukat. Románia magyar
vármegyékre áhított és ezzel kísérelte meg
semlegességének megvásárlását.

Keleti harcéri sikereink a lengyel állam
visszaállítását eredményezték. A háboru után
Lengyelország önmaga határozhat jövődjéről.

További két esemény volt Németország
és Amerika szakítása és az orosz forradalom.
Monarchiánknak Amerikával való szakítása
szükségszerű következmény volt.

Az orosz eseményekről végleges ítéletet
nem mondhat. Az orosz pánszláv politika osz-
lopai rombadőltek.

Rokonszenvvel kísérik az orosz nép béke-
törekvéseit, kívánjuk, hogy a jó szomszédi vi-
szony mielőbb helyreálljon közöttünk.

Hálával emlékezik meg a pápa békeakció-
járól és a semlegesek magatartásáról.

Katonai helyzetünkről szólva megállapítja,
hogy szárazföldi és tengeri hatalmunk megtörtet-
len; gazdasági és pénzügyi helyzetünk szilárd;
a legnehezebben már túl vagyunk és fölemelt
fővel várhatjuk a béke derengő hajnalát. Célunk
olyan béke megkötése, mely biztosítja önálló-
ságunkat, szabadságunkat, területi integritásun-
kat. Nem törekedünk terület szerzésére, gazda-
sági elnyomásra, csak biztosítékokat követelünk
akadálytalan fejlődésünkre, amit a fegyverkezés
csökkentésével, döntő bírósági intézménnyel, a

tengerek szabadságának biztosításával elérhetünk. Ezen az alapon tárgyalunk most Oroszországgal. Lehetetlen megállapítanunk azonban békecéljainkat, ha annexiós törekvésekkel szemben ragaszkodnunk kell a háború folytatásához.

Reméli, hogy a békét mielőbb elérhetjük, ellenesetben kikényszerítjük azt.

Az első félidő.

Harmadik hetében a hadikölcsön jegyzésének már megállapíthatjuk, hogy az első félidő eredménye felülkerekedett minden számításonkon. Mindenünk kockán forog ezért nagy igényekkel léptünk fel a nemzet áldozatkészségével szemben. Hogy a nemzet ezt a mértéket is nemcsak megütötte, de túl is szárnyalta, ezt büszkén iktatjuk háborús dicsőségünk legszebb sikerei közé.

De azért valami nagyon még sem lepődünk meg ezen az eredményen. Egyrészt a magyar nép hozzászoktatott a háború alatt, hogy ahányszor hozzáfordultunk, mindig a lehető legjobbat és legtöbbet nyújtja. Másrészt a hadihelyzet is az olasz front győzelmével mintegy magával hozta, hogy a front mögött kifejtendő erő latbavetésével legujabb harci sikereinknek, valamint a végső diadalra való kilátásunknak mégnagyobb nyomatékot kölcsönözünk. Ez a két hatalmas rugó mivelte a csodát, hogy a hetedik hadikölcsön sorsa az első félidő alatt máris eldőlt, még pedig a nemzet nagyraértettségének újabb fényes beigazolásával.

Hogy a hadikölcsön hátralevő jegyzési ideje nem kevésbé lesz termékeny, abban semmi kétségünk nincsen. A két hatalmas rugóhoz, melynek az első félidő sikerét köszönhetjük, egy harmadik és még amazoknál is hatalmasabb járult. Az orosz békeajánlat, mely az első nyílt bevallás arra, hogy legyőzhetetlenek vagyunk. Ez fogja még csak igazán lendületbe hozni áldozatkészségünket. Egytől-egyig valamennyiünket arra sarkal, hogy a hetedik hadikölcsönnek minden előzőt megszügyenítő eredménye által megértessük ellenségeinkkel: nem csupán az orosz henger elvesztése által gyöngülnek meg, de sokkal inkább a mi győzelmi akaratumk és harci készütségünk kimeríthetlenségével, melyek a hetedik hadikölcsön eredményéből végleges eltiprással fenyegetik meg őket.

Ugy legyen!

A háború.

December 3-án kezdődtek Lipót bajor herceg főhadiszállásán az orosz delegátusokkal a fegyverszünet iránti tárgyalások és már 6-án megjött a hír, hogy a fegyverszünetet az összes orosz frontokra való érvényességgel ideiglenesen december 17-ig megkötötték. Hogy ez a fegyverszünet nem maradhatott hatás nélkül a román frontra, önként érthető. A román hadsereg főparancsnoka már fel is ajánlotta a fegyverszünetet József főhercegnek és Mackensennek. Nem táplálunk túlzott reményeket, ha a további tárgyalások eredményeképpen a közeli békére következtetünk — legalább Keleten, orosz és román ellenségeinkkel.

Míg Keleten a béke előkészítésén folynak a tárgyalások, a nyugati harctéren nem pihennek a fegyverek. Az angolok erőlködése Cambridgenél csufos kudarcot vallottak. E harcok eredményeként az angolok első védelmi vonalukat kénytelenek voltak feladni és visszavonulni. Az angolok visszavonulásában, amennyire idejük engede, a visszahagyott helységeket felgyújtották és szétrombolták. A Cambrai áttörési

csatában, melyet az angolok oly sok reménységgel kezdtek meg és a mely rájuk nézve oly veszteségteljes vereséggel végződött, az angol foglyok száma több mint 9000-re, az ágyuk 140-re s a géppuskáké 716-ra emelkedett.

Az olasz harctéren Konrad tábornagy hadcsaportja által dec. 4-én a Hétközség ellen kezdett támadás nagy sikert eredményezett. Osztrák-magyar csapatok a hegységben levő erős olasz állásokat rohammal elfoglalták és azokat tübbszörös ellentámadásokkal szemben megtartották. A küzdelemben német tüzérség is részt vett. A támadás első két napján 14000 foglyot ejtettünk és 60 ágyut zsákmányoltunk.

H I R E K.

— **Meghívás.** Csikvármegye kettéválasztása ügyében Gyergyószentmiklóson, a városháza nagytermében vasárnap, f. hó 9-én, délután 3 órakor tartandó értekezletre az érdeklődő férfiakat ezuton is meghívja az előkészítő bizottság.

— **Áthelyezés.** Puskás Imre gyergyótölgyesi szolgabíró a csikszentmártoni, Erős Béla csikszentmártoni szolgabíró a gyergyótölgyesi szolgabírói hivatalhoz helyeztetett át.

— **Elszámolás.** Gyergyószentmiklós városnak az oláh invázió alól való felszabadulásának emlékére a Bothváron állítandó emlékszóbor költségeire adományoztak: Szabó György főesperes 200 koronát, Blénessy István városi főszámvevő 100 koronát, Gottlieb Mihály 60 koronát, Orel Dezső polgármester, Németh Elemér városi főmérnök, Schmilovits Zélig, Páll Sándor hentes, Keller Izidor, Fekete Menyhért, ifj. Márton Lajos, az Agrár-Takarékpénztár gyergyószentmiklósi fiókintézete, Petrácsics Emil, Jánossy György, Sándory Mihály, Szmuk Sámuel, Grünstein Adolf 50—50 koronát; Engel Ödön, Madaras Albert 40—40 koronát; dr. Dombi János, Lőrincz Károly, Steiner Náthán, dr. Balás Elek, Berecz és Késmarky cég, Schmiedt János, Gyergyói Első Takarékpénztár 30—30 koronát; Berecz Sándor, Tóth Lajos 25—25 koronát; Szilágyi József, Zárug Zakariás, Blumenthal Jenő, Páll Péter, Kolumbán József, dr. Nagy Lajos, Kohn Ignác (Ditró), Páll Ignác, Csiky Jenő, Paál János, Ágya János, dr. Kiss Ágoston, Lázár Péter, Vakár Fivérek, Lázár Fivérek, Karácson Testvérek, Burián Péter vendéglős, Mózes Berkó, Ratkay István, Páll József Eleké, Madaras Balázs alsó, id. Szász István, Bajna Ferenc, Romfeld, János, Vajda Gyula, Blénessy Albert 20—20 koronát; Török Tamás, Madaras Ágoston, Burián és Sőzékely cég, Fazakas András, Blénessy Dénes, Demeter Ferenc, Molnár Ágoston, Márton Tamás, Páll József szatócs, Csörgő András, ifj. Szász István, Burián Péter, Blénessy István Istváné, Blénessy Félix, Blénessy Vencel hadnagy, Kémenes J. Andrásé, Kolumbán Ferenc, Wollmann Oszkár, ifj. Bogdán István, László István, Szakács András, Melles Ferenc, Tamás Lénárd, Boeskor Gergely, Káhn Salamon, Ferenczi István, Gereöffy Csanád 10—10 koronát. Eddig begyűlt összesen 2150 korona. A gyűjtés tovább folyik; a szoborra adományokat elfogad Blénessy István városi főszámvevő.

— **A csikszentmártoni főszolgabírói állásra,** mely Bartalis Ágoston főszolgabíró nyugalmába vonulása következtében megüresedett, eddig öt pályázó jelentkezett és pedig: Wellman Géza tb. főszolgabíró, Becze Imre nyug. főszolgabíró, Botár Béla árvaszéki ülnök, Erős József vármegyei aljegyző és Puskás Imre szolgabíró.

— **József Főherceg Hadiárvaház Erdélyben.** Az erdélyi társadalom rendkívül kedves és rokonszenves gondolatot vetett fel. Elhatározták, hogy az erdélyi hadseregek fővezérének, József főhercegnek nevére fogják elnevezni az egyik legnagyobb erdélyi hadiárvaházat. A mozgalmat az „Erdélyi hadiárva és népinternátus egyesület” indította meg, melynek elnöke gróf Teleki Gézáné sz. Béli Margit grófnő. Az egyesület már talált is az árvaház céljaira egészen megfelelő és aránylag csekély költséggel átalakítható épületet, egy üresen álló nemesi kuriát. József főherceg a napokban fogadta az egyesület el-

nökségét és a legszivesebben beleegyezett abba, hogy a létesítendő árvaház Ó Fensége nevét viselhesse. Amidőn a hírt olvasóinkkal közöljük, meg vagyunk győződve arról, hogy mindenki áldozatkész lélekkel fog hozzájárulni e szép eszme megvalósításához. Kik érdemelnék meg jobban a támogatást, mint a szegény erdélyi hadiárva gyermekek, akiket még az otthonukból való menekülés is sujtott és ki az, akinek a neve a megörökítésre méltóbb lenne, mint József főherceg, aki a magyar nép iránt való szeretetének számtalan megnyilatkozásával nemcsak történelmünkbe, de a nemzet millióinak szívébe máris örökre beírta nevét. A nemes célra szánt adományokat lapunk is szívesen közvetíti s eljuttatja gróf Teleki Gézáné elnökő címére. (Kolozsvár, királyi ítélőtábla.)

— **Városunk közbiztonsága** a különleges helyzetében lezajló idegenforgalom miatt nagyon megrendült. Nap-nap után előfordul a lakosok kifosztása, betörések, baromfik és sertések ellopása. Közönségünk figyelmét felhívjuk, hogy távozásuk esetén lakásukat és a mellékhelységeket zárják be. Általában ingóságait tartásuk gondos felügyelet alatt. A rendőrkapitány, mivel a megmaradt három rendőrrel a felelősségteljes szolgálatokat nem tudja elvégezni, külön városi csendőrség sürgős szervezése iránt előterjesztést tett.

— **A járdák tisztántartása.** A rendőrhatalóság szigorú büntetés terhe alatt kötelezte a lakosságot, hogy a telkük előtt elvonuló gyalogjárdát tartsák tiszta állapotban. A bekövetkezett hideg miatt köteles mindenki a telke előtti járdát hamuval vagy fűrészpórral, esetleg homokkal behinteni.

— **Szarvasmarhák, juhok és kecskék forgalmának szabályozása.** A m. kir. miniszteriumnak 4563/917. M. E. sz. rendelete értelmében f. év december hó 15-étől kezdődőleg élő szarvasmarhát (beleértve a bivalyt és borjut is), juhot és kecskét (beleértve a bárányt és gödölyét is) vasuton vagy hajón csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. A szállítási igazolványokat a Takarmányforgalmi Részvénytársaság állítja ki.

— Kötött-e már — hadikölcsönbiztosítást?

Hogy mi a hadikölcsönbiztosítás?

Nem egyéb, mint életbiztosítás a kapcsolatos hadikölcsönjegyzés, amibe alig kell készpénz mert az intéze előlegezi a pénzt és a biztosítottnak ép úgy, mint a rendes életbiztosításnál, csupán a díjakat kell évenként, fél- vagy negyedévenként fizetnie.

Milyen összeg biztosítható?

500 koronától fejjebb bármily összeg.

Ki biztosíthat?

Nemre és foglalkozásra való tekintet nélkül minden egészséges 18 és 55 év közt levő egyén. (Katonák is.)

Milyen tartamra köttetik a biztosítás? 15 évre.

Milyen díj fizetendő?

Az a kor szerint különböző. Így pl: egy 30 éves egyén 1000 korona névértéku VII. magyar hadikölcsönért évenként 57 koronát, tehát 15 év alatt összesen 855 koronát fizet. Elérés esetén 1000 korona helyett 1200 korona hadikölcsönt kap. Sem illeték, sem bélyegilleték nem fizetendő.

Mi történik, ha a biztosított a biztosítás lejártá előtt meghal?

Akkor a hátramaradtak vagy igényjogosultak azonnal megkapják a hadikölcsönt

Milyen egyéb előnyöket nyújt a hadikölcsönbiztosítás?

A biztosítás megtámadhatatlan, érvényes a háború veszélyére, valamint öngyilkosság és párbaj esetén is, minden külön díj nélkül.

Orvosi vizsgálat szükséges?

10.000 koronáig **nem szükséges** orvosi vizsgálat, 10.000 koronán felül igen.

Legyen segítségére az államnak és gondoskodjék egyuttal saját magáról és családjáról.

**Biztosítások felvételnek
a Foncière, Pesti biztosító-intézet**

részére

**az Agrár takarékpénztárnál
Gyergyószentmiklóson.**

Laptulajdonos és kiadó:

Sándory Mihály Gyergyószentmiklós.